

Dosarul nr. 2r-583/21

Prima instanță, Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud.: D. Sușchevici)
Instanța de apel, Curtea de Apel Chișinău (jud.: A. Pahopol, O. Cojocaru, R. Pulbere)

DECIZIE

27 octombrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Lilia Verdeș, reprezentată de avocatul Liliana Munteanu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Alexandru Munteanu împotriva Liliesi Verdeș cu privire la încasarea datoriei, penalității de întârziere și cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 31 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea depusă de Lilia Verdeș, reprezentată de avocatul Liliana Munteanu, cu privire la repunerea apelului în termen și s-a restituit apelul declarat de Lilia Verdeș, reprezentată de avocatul Liliana Munteanu, împotriva hotărârii din 01 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru ca fiind depus în afara termenului legal,

c o n s t a t ă:

La 07 februarie 2020, Alexandru Munteanu, reprezentat de avocatul Gamurari Victoria, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Liliesi Verdeș solicitând încasarea datoriei în sume de 7000 euro, a sumei de 12 600 euro cu titlu de penalitate de întârziere, a sumei de 1500 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, suma de 73,75 de lei, cu titlu de cheltuieli poștale și suma de 120 de lei, cheltuieli pentru interpelarea ASP.

Prin hotărârea din 01 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost admisă acțiunea depusă de Alexandru Munteanu. A fost încasată din contul Liliesi Verdeș în beneficiul lui Alexandru Munteanu suma de 7000 euro cu titlu de datorie, suma de 12 600 euro cu titlu de penalitate de întârziere, iar în total 19 600 euro, convertiți în valută națională conform cursului valutar stabilit de BNM la ziua executării, suma de 340 de lei, cu titlu de cheltuieli de judecată, suma de 1500 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică și suma de 2000 de lei cu titlu de taxa de stat achitată de reclamant la depunerea cererii de chemare în judecată, în total 3840 de lei.

La 06 aprilie 2021, Lilia Verdeș, reprezentată de avocatul Liliana Munteanu, a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând repunerea apelului în termen, admiterea acestuia, casarea hotărârii din 01 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii.

Prin încheierea din 31 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) CPC, a fost respinsă cererea depusă de Lilia Verdeș, reprezentată de avocatul Liliana Munteanu, privind repunerea în termen a apelului și a fost restituit apelul Lilieii Verdeș, reprezentată de avocatul Liliana Munteanu, ca fiind depus în afara termenului legal, iar instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

La 13 iulie 2021, Lilia Verdeș, reprezentată de avocatul Liliana Munteanu, a depus cerere de recurs împotriva încheierii instanței de apel, solicitând admiterea acesteia, casarea încheierii din 31 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, cu remiterea cauzei în instanța de apel la faza primirii cererii de apel.

În motivarea recursului Lilia Verdeș, reprezentată de avocatul Liliana Munteanu, a indicat că cauza a fost examinată în absența sa. Despre emiterea hotărârii din 01 decembrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru a aflat la 11 martie 2021 de la agentul bancar, care i-a comunicat că pe conturile bancare ale recurente este aplicat sechestrul de către executorul judecătoresc Grigore Stoian, tot la 11 martie 2021 a înaintat către executorul judecătoresc o cerere, care i-a și comunicat de există Titlul executoriu emis în baza hotărârii din 01 decembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

A afirmat recurenta că concluzia instanței de apel de a respinge cererea de repunere în termenul de declarare a apelului vine în contradicție cu norma legală, or neprezența în instanță a participanților citați nu demonstrează faptul că ultimii au cunoscut despre existența hotărârii.

A invocat că neprezența în instanță a apelantei a fost condiționată de circumstanțe obiective cunoscute de reclamant/intimat cât și de executorul judecătoresc, apelanta care suferă de o boală incurabilă, fiind internată, nu a avut posibilitate de a se prezenta.

A invocat recurenta că prin intermediul reprezentantului său a demonstrat faptul că nu a știut de existența hotărârii primei instanțe, iar potrivit art. 116 CPC, în interiorul termenului de 30 de zile de când a aflat de existența acesteia și-a exercitat dreptul său garantat de lege.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Materialele cauzei atestă că copia încheierii din 31 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată la 30 iunie 2021 la adresa electronică a avocatului Liliana Munteanu, indicată în cererea de apel: munteanu.liliana@bk.ru (f.d. 76).

Astfel, recursul declarat la 13 iulie 2021 este în termen.

La 25 august 2021 în adresa lui Alexandru Munteanu a fost expediată copia recursului declarat de Lilia Verdeș, reprezentată de avocatul Liliana Munteanu, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 101), însă intimatul nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele cauzei în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins, cu menținerea încheierii instanței de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Conform art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Potrivit art. 111 alin. (1) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Conform art. 362 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

Astfel, termenul de declarare a apelului prevăzut la art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, (dacă legea nu prevede altfel), indiferent de faptul dacă partea a fost sau nu prezentă la pronunțarea dispozitivului hotărârii.

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Din materialele cauzei rezultă că la 01 decembrie 2020 Judecătoria Chișinău, sediul Centru a pronunțat dispozitivul hotărârii, prin care a fost admisă acțiunea depusă de Alexandru Muntean.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 06 aprilie 2021 Lilia Verdeș, reprezentată de avocatul Liliana Munteanu, a depus cerere de apel nemotivată, solicitând repunerea apelului în termen, admiterea acestuia, casarea hotărârii din 01 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii.

În motivarea cererii de repunere în termen a apelului, Lilia Verdeș a indicat că cauza a fost examinată în absența sa. Despre emiterea hotărârii din 01 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a aflat la 11 martie 2021 de la executorul judecătoresc, iar drept motiv de imposibilitate de a se prezenta în ședința de judecată a servit faptul că dînsa suferă de o boală incurabilă și a fost internată în spital.

Ca urmare, prin încheierea din 31 mai 2021, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) CPC, Curtea de Apel Chișinău a respins cererea depusă de Lilia Verdeș, reprezentată de avocatul Liliana Muntean, privind repunerea în termen a apelului și a restituit apelul Lilieii Verdeș, reprezentată de avocatul Liliana Muntean, ca fiind depus în afara termenului legal, iar instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Verificând circumstanțele cauzei în raport cu normele de drept citate supra și argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră justă soluția instanței de apel de respingere a cererii privind repunerea în termen al apelului și restituirea acestuia ca

fiind tardiv, deoarece cererea de apel a fost depusă de Lilia Verdeș peste termenul de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii prevăzut la art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă. Or, după cum rezultă din actele cauzei dispozitivul hotărârii a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost pronunțat la 01 decembrie 2020, iar cererea de apel (nemotivată) a fost depusă de către Lilia Verdeș abia la 06 aprilie 2021, aproximativ peste 4 luni de zile, pe când termenul-limită de declarare al apelului a expirat încă la data de 31 decembrie 2020 inclusiv (joi).

Totodată, în conformitate cu art. 116 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Din normele legale citate supra rezultă că termenul de declarare a apelului poate fi restabilit dacă persoanele îndreptățite solicită prin cerere acest lucru. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului de procedură. Totodată, prin prisma jurisprudenței CEDO, nemotivarea de către instanță a temeiurilor de repunere a apelului în termen sau repunerea neîntemeiată în termenul de apel reprezintă o încălcare a dreptului la un proces echitabil.

Deși apelanta Lilia Verdeș a solicitat repunerea în termen a actului de procedură, totuși contrar art. 116 CPC, nu a prezentat probe justificative ce ar confirma faptul imposibilității depunerii apelului în termenul de atac prevăzut de lege.

Totodată, în conformitate cu art. 100 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

Potrivit art. 102 alin. (4¹), (5) și (6) din Codul de procedură civilă, participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară. Prezentarea părții în instanță, în persoană sau prin reprezentant, acoperă orice viciu de înmânare a citației. Citația sau înștiințarea se trimite la adresa menționată de parte sau de un alt participant la proces.

Conform art. 105 alin. (1) și (5) din Codul de procedură civilă, citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmânării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea care se înmânează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței. Citația sau înștiințarea adresată persoanei fizice se înmânează personal contra semnătură pe cotor.

Nu poate fi reținut argumentul invocat de Lilia Verdeș precum că cauza a fost examinată în absența sa. Or, cert este faptul că recurenta a cunoscut că pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru se află spre examinare prezenta cauză civilă, recepționând prin poșta electronică citația pentru ședința de judecată a primei instanțe fixată pentru data de 01 decembrie 2020, expediată de executorul judecătoresc (f.d. 46-47).

Astfel, recurenta/apelantă, fiind o dată înștiințată în mod legal, nu poate fi invocată necitarea ei pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară.

Totodată, se reține că la data de 02 decembrie 2020 pe Portalul Național al Instanțelor: jst.instante.justice.md, a fost publicat dispozitivul hotărârii din 01 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru. Iar, la 01 decembrie 2020 Judecătoria Chișinău, sediul Centru a expediat copia dispozitivului hotărârii din 01 decembrie 2020 la adresa de domiciliu a Lilie Verdeș: mun. Chișinău, str. N. Sulac, 8, ap. 171 (f.d. 57), însă nu se atestă date de recepționare.

Nu poate fi reținută nici alegația invocată de Lilia Verdeș precum că despre emiterea hotărârii din 01 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a aflat la 11 martie 2021 de la executorul judecătoresc, iar cererea de apel a depus în termen de 30 de zile din momentul când a făcut cunoștință cu dispozitivul hotărârii contestate, deoarece indiferent de faptul dacă partea a fost sau nu prezentă la pronunțarea dispozitivului hotărârii, termenul de declarare a apelului de 30 de zile prevăzut la art. 362 din CPC, curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel, dar nu de la data recepționării (comunicării) actului judecătoresc sau încetării circumstanțelor care au dus la omiterea termenului de procedură.

Este irelevant argumentul recurentului precum că neprezența în instanța de judecată, a fost condiționat de faptul că dânsa suferă de o boală incurabilă și a fost internată în spital, iar culpa nedepunerii în termen a cererii de apel se datorează primei instanțe care nu i-a expediat dispozitivul hotărârii. Or, odată ce încă la data de 06 octombrie 2020 Lilia Verdeș a aflat că pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru se află spre examinare prezenta cauză civilă, urma să depună diligența și să întreprindă măsurile necesare pentru a-și proteja drepturile de acces la instanță, fiind obligat să se intereseze la intervale rezonabile de timp de soarta dosarului respectiv și să-și valorifice dreptul de atac al hotărârii primei instanțe în termenul prevăzut de lege.

Prin urmare, recurenta Lilia Verdeș nu a prezentat probe incontestabile ce ar indica aflare dânssei într-o veritabilă imposibilitate de a efectua actul de procedură în interiorul termenului legal.

La acest capitol se rețin dispozițiile art. 56 alin. (3) și art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care stipulează că, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Ține de menționat, că Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa promovează, cu consecvență cu titlu de principiu obligația părților de a se interesa de soarta procesului în situația în care ele au fost înștiințate despre inițierea și desfășurarea acestuia și de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță (*cauza Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007*).

Colegiul notează că respectarea termenelor legale constituie o obligație pozitivă a părților și are menirea să asigure buna funcționare a justiției, iar repunerea în termen poate fi admisă doar în cazurile expres prevăzute de lege și doar în situația în care partea când înaintează o cerință de repunere în termen, o justifică prin probe pertinente și admisibile în temeiul art. 116, 118, 121, 122 și art. 362 din Codul de procedură civilă, prin care s-ar dovedi că omiterea termenului a fost cauzată din motive întemeiate. Or, admiterea spre examinare a unui apel tardiv poate duce la

încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În circumstanțele enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră ca fiind legală și întemeiată încheierea din 31 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Instanța de recurs accentuează că o asemenea soluție este compatibilă cu standardele inserate în textul art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, încuviințarea exercitării unei căi ordinare de atac în urma rămânerii definitive a actului jurisdicțional valabil adoptat în lipsa unor circumstanțe fundamentale și obligatorii, ar însemna de fapt încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a drepturilor celorlalte părți la un proces echitabil.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în speța Melnic c. Moldovei din 14 noiembrie 2006, definitivă din 14 februarie 2007, precum și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Ponomaryov c. Ucrainei, hotărârea din 03 aprilie 2008, definitivă din 29 septembrie 2008, unde se notează că deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o soluție care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat și de a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a) și art. 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Lilia Verdeș, reprezentată de avocatul Liliana Munteanu.

Se menține încheierea din 31 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Alexandru Munteanu împotriva Lilee Verdeș cu privire la încasarea datoriei, penalității de întârziere și cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Dumitru Mardari

Mariana Pitic